

ral Peter Bojović s šestimi divizijami. Skupna moč sovražnika je bila 120.000 moč.

Po junaški brambi je imela srbska armada v teh bojih, ki so trajali 3 dni, tako velike izgube, da se je morala umakniti proti Valjevu.

Naši zmagoviti zbori so dosegli včeraj zvečer višine pri Loznici, ki obvladajo pokrajino proti izhodu; pri Krupanji pa smo zasedli glavne grebene Sokolske Planine (južnoizhodno od Krupanje). Ujeli smo mnogo Srbov ter zaplenili veliko število vojnega gradiva.

Srbi izpraznujejo Belgrad.

Budimpešta, dne 9. novembra.

Tukajšnji listi pišejo, da so dobili iz Zemuna poročila, katera soglašajo v tem, da je položaj v Belgradu postal za Srbe nevarnejši in da so začeli Srbi izpraznjevati mesto. V mestu so nastale razne kužne bolezni, posebno griža, legar in tudi kolera. Le redke vojaške straže se še nahajajo v mestni okolici. Mestna posadka se pripravlja na odločilno brambo mesta. Vojaški poveljnik je izdal na mestno prebivalstvo ukaz, da mora v nekaterih dneh zapustiti Belgrad. Iz Zemuna se je iz opazovalnega stolpa že dne 2. novembra opazilo 1500 obloženih vozov, ki so peljali razno blago v smeri proti Nišu.

Naši podonavski monitorji (topovski čolni) obstreljujejo srbsko belgrajsko utrdbo Kalimegdan. Smo nišnica, ki se nahaja blizu te utrdbe, je že zletela v zrak. Vesti, da bi bila naša artilerija porušila mesto, so neresnične.

Zadnji boji za Šabac.

O bojih za srbsko mesto Šabac pripoveduje nek častnik, ki se je udeležil bojev, sledeče:

Na dan vernih duš je prišlo med nas novo življenje. Z jutranjo zoro se je začela strašna kanonada z naše kakor srbske strani, ki je trajala 24 ur. Naši monitorji (oborožene savske in donavske ladje) so začeli prvi ogenj; streljali so neprenehoma ves čas in pošiljali tisoč in tisoč strelcev. Proti večeru je postajalo streljanje vedno hujše. Tresla se je zemlja, hiše in obzorje. Mislim sem, da je nastopil sodni dan.

Šabac sam je bil zavrt v gost dim. Naši topovi so streljali na kraje, kjer so stali srbski topovi. Tu in tam je izbruhnil požar. Ponoči, okoli 2. ure, je nastal pravi pekel. Nastali so strašni trenotki, katerih ne more nihče pozabiti, kdor jih je doživel. Mislim smo, da pada nebo na zemljo. Zdelo se je, da ves Šabac z okolico do kakih 5 km gori. Glava se maje in kolena se tresejo od peklenskega tulenja topov. Delala se nam je pred očmi tema, ko smo videli, da bruhajo iz 200 topov 200 ognjenih jezikov, da lete po zraku ognjene ptice in pojo grnate svojo peklensko pesem. Srbske kroglice so letele na našo stran kakor gost dež. Na nekaterih krajih je Sava vsled strelcev

Kedaj bo konec te svetovne vojske? Po mojem mnenju je vse odvisno od obojestranske pike v pravih. Dosedanji uspehi nemške armade v Belgiji so nam porok za končno zmago Nemcev nad združenimi Angliji in Francozi. Dokler ne bo vojska v Franciji končana, je naša naloga: po možnosti prodirati; ako ne, držati rusko-številske armade v šahu in zadrževati njeno ofenzivo. Na vsak način bo vojska še trajala mesece.

Galicija je v dosedanji vojski strašno trpela. Kamor so prišli kozaki, je vse oropano in požgano. Kamor clovek pogleda, povsod beda. Ljudje živijo le samo od krompirja. Po cele tedne niso uživali kruha. Sol in petrolej je med navadnim prebivalstvom redka izjema. Ako ne pride na pomoč vlada z izrednimi podporami, bo po zimi v Galiciji — lakota.

Tudi kolera še razsaja ponekod, ne samo med vojaštvom, ampak tudi med civilisti.

Pravne razmere za časa vojske: kdor je kolikaj osumljen, da vohuni, pride pred vojaški sod. In čestokrat ga po kratkem zaslišanju prič obesimo na prvi drog. Tu smo jih obesili že šest. Kjer so bili Rusi, so začasno upeljali civilno upravo, ki pa je bila čisto — ruska. Kozaki so ropali, kakor se jim je zljubilo. Drugo rusko vojaštvo je nekoliko boljše.

Za časa vojske sem se naučil precej dobro po poljsko govoriti in nekoliko malorusčine. Sedaj se učim pridno ruščine.

Na domovino mislim neprestano. Kamor sem prišel, povsod sem povpraševal, kje se nahaja tretji kor, kako se bijejo naši slovenski fantje. Vsikdar pa sem izvedel: slovenski polki (17. in 87. pešpolk itd.) so se bili junaško kakor levi. Vsled tega imajo tudi velike izgube. Veliko slovenske krvi je prelite v Galiciji. Za domovino! Morda tudi za novo poljsko: „ojczyzna“ za „Novo Poljsko.“ Bog daj!

Ko žari na zapadu zarja zahajajočega solnca, mislim na dom. Iz bližine se sliši gromenje topov in prasketanje pušk, moje misli pa hifijo v naše lepe slovenske kraje. Kaj je novega doma? Ali se še kdaj povrnemo vsi bratje in znanci? Ko mi lega srce na oči, mislim na dom, na znanca in prijatelje, ki so že ranjeni ali celo padli. Neprestano, pri vsaki priliki mislim na domovino. Bog jo čuvaj v teh viharjih časih! „O domovina, kako Te je treba ljubiti, ve samo tisti, ki Te je zgubil, ki hrepeni po Tebi!“

Kaj je novega v Celju? Pozdravljam znani naš „torkov krožek.“ Gotovo se je zelo skrčilo.

Iskreno pozdravljam tudi Vas in Vaši milostljivi sporočam svoj poklon!

visoko vskipela in dvigala vodo. Monitorji so pluli neustrašeno po Savi, razsvetljevali srbske postojanke, streljali in donašali municijo sem in tja. Vsa srbska stran je bila razsvetljena. Srbi so bežali iz okopov, ranjeni so se plazili po trebih, umirajoči so vzdihovali in se vili v smrtnih bolečinah, zrak pa je napolnjevalo upitje in jokanje, da so se nam rosile oči. Tu pa tam je kdo klical na pomoč nebo in svetnike, ranjenci so pa prosili drug drugega pomoči. Nekateri so se držali za prsa, drugi so se plazili k Savi, da si z vodo omočijo rano. Vse to sredi strašnega peklenskega rjovenja topov, streljanja ročnih in strojnih pušk.

Višek boja je bil naš naskok! Trobente so zabučale in trobile na naskok, iz sto in sto grl je zabilo: Hura, hura! Naši so naskočili srbske okope. Pred njimi gredo častniki s sabljami v rokah: Napre junaki, živela domovina, naprej v imenu božjem! Tako hrabre poveljniki armade v vseh jezikih. Nastal je strašen boj. Stal sem nekaj sto korakov zadaj v mrzli noči. Kri mi je oledenela v žilah in zdelo se mi je, da mi je zamrlo srce. Bile se strašne boje bajoneti ob okopih, topovi streljajo v zadnje sovražne vrste.

Nastal je odmor za nekaj minut. Nato se je začelo iznova. Sovražnik začne bežati; izgubil je vse tri vrste okopov, topovi streljajo nanj od strani in infanterija mu je vedno bližje za petami. Naši korakajo v mesto.

Naši vojaki veselo vzklikajo, sovražnik pa beži v neredu proti mestu Valjevo. Branitelj Šabca, nek polkovnik z več častniki in moštvo, je obkoljen od naših čet. Moštvo se je udalo, polkovnik se je pa ustrelil z lastnim samokresom. Na carinski zgradbi ob Savi se je pa pokazala avstrijska zastava!

Dani se, boj je ponehal in Sava teče okrvavljena na mirno naprej, kakor bi pela mirno pesem padlim junakom. Del naše vojske preganja sovražnika, drugi obvezuje ranjence in pokopava mrtlice, tretji zbira ujetnike. Upehani so, izdelani in izmučeni; na obrazih se jim bere žalost. Solnce je zopet izšlo, po Savi vozijo zopet čolni, ki so tri mesece počivali. Šabac je padel, rodno mesto pokojne kraljice Drage Mašin.

Japonci zavzeli Tsingtau.

Križarka „Cesarica Elizabeta“ se sama razstrelila.

Nemška trdnjava Tsingtau na Daljnem Izhodu je dne 7. novembra padla Japoncem v roke. Branila se je že od 15. avgusta. V trdnjavi je bila skoraj gotovo tudi avstrijska posadka naše križarke „Cesarica Elizabeta“, ki se je ob vojni napovedi Japonske nahajala v tsingtauskem zalivu ter ni mogla več uiti. Ker pa radi svoje starosti — zgrajena je bila že leta 1893 — tudi ni mogla priti v kaki pomorski bitki v poštve, zato so jo avstrijski mornarji sami razstrelili, da ne pride v sovražnikove roke. Posadka je odšla v Tsingtau. Na križarici je bilo več Slovencev, med njimi Ljubljancan Voje.

Kaj pripovedujejo slovenski junaki.

Bivši urednik Sl. Gospodarja piše z bojišča.

Gospod Ferdo Leskovar, bivši urednik našega lista, piše sedanjemu uredniku z bojišča v Galiciji pismo z dne 28. oktobra:

Tvoje dopisnico sem z velikim veseljem sprejel, pa še z večjim „Slovenskega Gospodarja“. Zdelo se mi je, kakor da me je prišel star prijatelj obiskat. List je šel takoj iz rok v roke. Prosim, pošlji mi ga redno. Hvala za pozdrave!

O vojnih dogodkih ti ne smem nič pisati samo toliko, da smo nagnali Rusa (v prostoru, kjer se jaz borim) že daleč nazaj in smo mu že vzeli važne postojanke. Naša artilerija je že prizadajala sovražniku velikanske izgube. Tudi ko to pišem, ob 8. uri zvečer, pokajo naši topovi, Rusi pa pridno odgovarjajo. V tej vojski se je pokazalo, da je glavno orožje v vojski top. Če streljajo z velikim topom, krogla kar tul v zrak. Učinek mora biti grozen. Takšnih topov Rusi nimajo. — Spimo pa še vedno v šotorih, čeravno je že precej mrzlo. Zavijemo se v koce in spi se imenitno.

Kar sem izvedel iz bojne črte, je veselo. Naši slovenski polki se bojujejo z veliko hrabrostjo, vedno so v prvih vrstah. Predvčerajšnjim so gnali cele vrste ujetih Rusov mimo nas. Vsak dan jih priženejo nekaj. Če jih ženejo od vseh postojank toliko, potem jih mora biti tisoče in tisoče ujetih.

Naša armada prodira sedaj neprestano, kljub temu, da Rusi krčevito branijo svoje postojanke. Mislim, da jih bomo tukaj kmalu popolnoma porazili.

Jesti imamo še dovolj, samo cigaret nič. Že tri dni nisem videl cigarete. Kupiti jih ni mogoče, ker jih ni. Smo daleč na zunanjih postojankah.

Sedaj pa končam. Oprosti slabi pisavi, pišem v šotoru na slami in me že zebe v prste. Sedaj se bom zaril v odejo in zaspal. Pozdrav vsem prijateljem in znancom!

Angleška mornariška slava gineva.

Dosedaj je veljala Angleška kot neomejena vladarica na morju. Bila je ponosna, da ji na morju ni nihče kos. Njeno brodogradništvo je bilo najštevilnejše na svetu. Anglija brez naselbin je imela nad 400 vojnih ladij.

Zadnji čas je tiho in mirno negovala svoje brodogradništvo. Tiho in mirno, toda prav skrbno. Denarne razmere ji niso pripuščale, da bi si nabavila toliko število vojnih ladij kakor Anglija, tem bolj pa je pazila na izobrazbo pomorskih častnikov in vojakov. Vešči svojega posla, drzni v svojih vožnjah, čuječi v nevarnosti, neusmiljeni v svojih bojih, to je bil cilj nemške mornarice. Sedanji boji kažejo, da je bil cilj dosežen! Pomislimo le na križarki „Emden“ in „Karlsruhe“, ki sta strah angleške in francoske pomorske trgovine. In tudi dogodki zadnjih dni nam to dokazujejo. Dne 31. oktobra je prišel nemški podmorski čoln v Rokavskem kanalu čisto ob angleško obal pri Yarmuthu ter potopil angleško križarko „Hermes“. Že 300 let ni prišla nobena sovražna ladja ob angleško obal, sedaj pa ti preklicani in predrzni Nemci! Toda dne 1. novembra je zadela angleško brodogradništvo nova nesreča v južno-ameriških vodah. Ob obali južnoameriške ljudovlade Čile je nemško brodogradništvo, ki je ušlo Japoncem iz zaliva Tsingtau, premagalo angleške ladje, ki so križarile pri Čilu, da bi se združile z japonskimi in jih skupno napadle.

Pomorska bitka ob čilski obali.

Dne 1. novembra sta angleški ladji „Good Hope“ in „Monmouth“ naleteli na nemške križarke „Scharnhorst“, „Gneisenau“, „Leipzig“ in „Dresden“. Oboje ladjev je plulo ob močnem vetru in visokih valovih v južni smeri. Nemške ladje so se bitki do solnčnega zapada izogibale, na kar jim je nudila luč velikih ugodnosti. Bitka je trajala celo uro. Na „Good Hope“ in „Monmouth“ je koj v začetku boja nastal požar. Vendar se je boj nadaljeval, dokler ni nastala skoraj popolna tema. Tedaj je bilo na „Good Hope“ slišati prvo razstrelbo. „Monmouth“ je spremenila smer svoje vožnje, toda zdelo se je, da ne more naprej. Vodila jo je „Glasgov“, ki se je bila ves čas boja borila z ladjama „Leipzig“ in „Dresden“. Tedaj se je sovražnik zopet približal in je poškodoval „Monmouth“. Tudi ladjo „Glasgov“ je vzela oklopna križarka za tarčo, vsled česar je „Glasgov“ odplul. Potem je sovražnik znova napadel „Monmouth“ ter jo težko poškodoval.

Nemci so izborno merili. Skoro vsi strelji so zadeli. Ko se je „Monmouth“ potopila, sta se „Gneisenau“ in „Scharnhorst“ približali križarki „Good Hope“, ki je bila mnogo močnejša kakor mala križarka „Glasgov“. „Gneisenau“ in „Scharnhorst“ sta mogla streljati iz 16 topov. „Good Hope“ je imela pravzaprav samo 2 velika topa. Tudi ta ladja je bila težko zadeta in je odplula. Med bojem se je posrečilo ladji „Glasgov“ zbežati. O usodi „Good Hope“ ni nič natančnega znano, ker so se angleške ladje naglo umaknile in jih ni bilo mogoče zasledovati. Bržčas se je tudi „Good Hope“ potopila.

To smo Avstrijci!

(Piše svojim starišem na Polzeli Jožef Droč, rezervni topničar pri avstrijski motorni bateriji, ki je porušila francoske in belgijske utrdbe.)

Gent v Belgiji, dne 26. oktobra.
Dragi stariši!

Srečno vas pozdravljam in vam naznanim, da gremo iz kraja v kraj kakor ptice-selivke. To je prijetno zame. Najprvo smo bili pri Namurju, drugi hudi boj je bil na francoski meji pri trdnjavi Mobež (Maubeuge). Tukaj je bilo veliko in močnih utrdb. Pa mi smo jih kmalu razbili. A tukaj so nas tudi sovražniki obsipali z granatami; celo po noči so nam pošiljali te zračne sršene, pa mi smo bili radi teh sršenov brez strahu.

Vojak se nekako privadi tej zračni godbi. Tukaj smo pokali 14 dni kar zaporedoma. To je bilo lepo slišati: pokanje na stotine topov, strojnih pušk in pa streljanje pehote. Zemlja se je tresla, živina je mukala po goščavah, nebo je žarelo po noči, ko so gorela mesta, trgi in vasi. Šrapneli so v zraku eksplodirali. So prizori, ki se ne dajo popisati. Sovražne utrdbe smo tako zdelali, da ni pidi zemlje ostalo cele na okrog, utrdbe pa so bile porušene do tal. Na tisoče ljudi smo pokopali pod razvalinami. Naša bomba leti 6 km (6000 m) visoko v zrak in potem pade s tako silo na tla, da se zakopje 6 m v zemljo, v zid ali na kar prileti. V dolbini se potem razleti (eksplozija). To napravi strašno razdejavanje v enem samem hipu. Naši možnarji grozno učinkujejo. Teže ima naboj avstrijskega motornega možnarja 4 meterce. Nam se ne ustavi nobena ovira, ne beton, ne železo. Tukaj (pri Mobežu) so ujeli 45.000 Francozov; jaz sem jih videl, še stražil sem jih. Tako smo tukaj dokončali naše delo, potem smo šli nazaj na Bruselj, nato pa nad Antwerpen. Tam smo jih zopet dobro obdelali. To mesto je imelo 42 utrdb, pa je vendar padlo. To smo Avstrijci! Potem smo se podali z našimi baterijami nazaj v Kolin. Na vlakcu nas je zadela nesreča. Ne-

Naš blagi stotnik g. Aman je bil na mestu mrtev. Nekoliko je bilo ranjenih, a jaz sem ostal nepoškodovan, kar se imam zahvaliti Bogu. Dne 19. oktobra smo našega blagega stotnika v Kolinu častno po vojaško pokopali. V Kolinu smo ostali teden dni, potem smo se pa odpeljali zopet v Belgijo v mesto Gent. Sedaj nam imajo angleški kramarji nekaj povedati. Avstrijci jim bomo poslali nekaj blaga po zraku v Calais. Jaz sem hvala Bogu še vedno zdrav, upam, da ste tudi doma zdravi. Dal nam Bog srečno svidenje v rojstni hiši! Molimo drug za druge! Srčen pozdrav od vašega sina Jožefa.

Nad Srbe!

(Iz pisma, ki ga je pisal vojak, doma iz St. Petra nižje Meribora svojim staršem. Prideljen je oddelku za strojne puške.)

Ljubi starši! Naznanjam vam, da jutri zjutraj ob 4. uri odrinemo dve postaji proti Srbiji. Danes v nedeljo smo imeli izprehod s polnimi turnistri in konji v gore, visoke 1000 m, 15 km daleč, torej dobrih 30 km dolgo pot sem in tja. Slišal sem že streljanje s topovi (posamezne strele) in videl od Srbov razdejane hiše. Srbi so bili že tukaj na hribih, a so jih naši zapodili nazaj. Pravi se tudi, da imamo Srbe v Bosni obkoljene, kakih 70.000. Srbe so namreč spustili v Bosno, ker so imeli v Srbiji že pred 7 leti napravljene betonirane jarke, da jih tako lažje naklestijo.

Pisal sem vam že, da smo se peljali 45 ur neprenehoma. Pokrajine na Hrvaškem in v Slavoniji so neizmerno puste. Samo močvirje. Dreves čez 30 cm premera menda sploh ni. Bregovi niso ravno visoki, a strmi, same gole skale. Po ravninah je največ koruze in pašnikov. Pred 14 dnevi je padel tu v Bosni za skoro 2 pedi debel sneg. Sedaj imamo pa lepo, toplo vreme.

Kolere ni tukaj, pač pa neizmerno blato. Posebno v naši kasarni, ki je velika kot pol Maribora. Danes sem videl oba prostora, kjer je bil napaden naš prestolonaslednik. Na prostoru, kjer je padla bomba, je izdoblja v cesto precejšnjo luknjo in v prvem nadstropju velike hiše razbita šipe. Mesto Sarajevo je veliko, pravijo, da je večje kot Gradec ter močno utrjeno.

Ljubi starši! Povedati bi vam imel še marsikaj, a ne smem in ne morem. Morda je to pismo zadnje, a vendar upajmo najboljšo. Prosim, molite zame! K spovedi tukaj ne morem, a mislim, da bo drugače tudi šlo. Iskreno vas pozdravlja in poljublja vaš hvaležni sin Francelj.

Vojne težave v Galiciji.

Č. g. Fr. Kren, vojni kurat 105. črnovojniške brigade, poslal je našemu uredniku sledeče pismo z bojišča v Galiciji:

Prejel sem tvojo dopisnico, hvala! Potovanje je človeško življenje. To se uresničuje pri meni sedaj. Danes tukaj, jutri tam. Komaj se naselimo kje v kakih kmečkih bajti, si poiščemo malo slame, če je sploh kje dobimo za ležišča, se malo prepiramo, kar mora tudi biti v vojski, za boljše prostore, ako smem tako jih imenovati, položimo svoje utrujene ude, v civilu pravimo grešne kosti, na ne preveč mehke postelje, če ima kateri tam noge, kjer ima drugi glavo, to ne pride v poštev in že začnemo vleči dreto vsak po svoje in da ni to ponočno smrčanje preveč enoglasno, se vmeša v to ponočno smrčanje naš nepovabljivi tenorist veter, ki tuli pri nas od vseh strani, pri vseh durih in oknih; malokateri duri se dajo za sli zapreti, stekla na oknih pa skoro nikjer ne najdemo, ker je sovražna roka vse pokončala, ko se vendar navsezadnje tudi s tem neprijetnim gostom sprijaznimo in se nam začne sanjati o boljših časih, pa pride povelje: „Svoje reči pobrati in dalje korakati!“

Tako nekako je naše življenje. Do zdaj je bilo vreme tukaj približno 14 dni precej ugodno, dnevi so bili nenavadno topli in solnčni, toda današnji dan je meglen in mračen, vse diši zelo po soegu.

Prehlajeni smo vsi tako, da komaj dihamo. Jaz sem v tem oziru menda največji revež. Kadar imam nekoliko časa za spati, kašljam, da ni konca ne kraja. Že 10dnevna vožnja iz Gradca v Galicijo k moji brigadi me je močno izdelala, živci so zelo razburjeni od take vožnje in dostikrat po cel dan nisem dobil nič za jesti, ker v kak je dostikrat na potu obstal kar zunaj na prostem polju po pol dneva in blizu ni bilo nobene hiše, da bi se kaj dobilo. Ko sem našel svojo brigado, pozdravilo me je pa koj prvi dan strašno grmenje topov in to gre kar naprej, dan za dnem.

Tukaj je treba imeti jako močne živce, treba je biti trdnega zdravja, železne narave, da je mogoče mirno prenašati strašne vojskine prizore. Eden najhujših teh prizorov je pogled na smrtno ranjene. Kar na prostem polju režejo zdravniki cele ude od človeških teles, tu roka, tam noga itd., da ni mogoče popisati. In kakšen utis napravi še-le en pogled v bolnišnico, kjer se vijejo ranjenci v smrtnih bolečinah. Mnogo je tudi takih, ki imajo kako nalezljivo bolezen. Bog daj, da bi bil skoraj konec. Vse želi miru. Srčno vse pozdravljam.

Junaka pod križem.

(Piše ranjenec vojak iz Slovenskih gor.)

Obljuba dela dolg. In da se ne pregrešim zoper ta paragraf, hočem ostati mož beseda. Poročal sem zadnjič nekaj o naši imenitni hrani v Galiciji, za danes pa naj bo zopet nekaj bolj resnega.

Bilo je dne 30. avgusta. Naskakovali smo sovražne postojanke ob neki višini. Naš 26. demobran-

ski pešpolk ter tirolski deželni strelci smo stali v vojni črti: bila se je grozna bitka. Bili smo že enkrat potisnjeni nazaj, vendar naši fantje se ne dajo tako z lepega premagati. Zopet smo naskočili z vso silo sovražnika, ter potisnili Ruse nazaj. Obležal sem v občestnem jarku skoraj nezavesten. Ko sem se zopet zavedel, sem videl kakor v sanjah, ko so granate eksplodirale (razpočile). Pobasal sem zopet svoje pretresene kosti ter se vlekel počasi nazaj, na kar sem prišel že v mraku na obvezovališče in zopet obležal. V par urah so pobrali ranjence in pomikali smo se zopet dalje ter dospeli do samotne bajte v gozdu. Tukaj se nam je reklo, da ostanemo do jutra. Naš polk je potem po noči odkorakal proti Lvovu. Jaz z dvema tovarišema se spravim pod streho dotične bajte. Spali smo to noč prvokrat, od kar smo bili v Galiciji, pod streho. Vznemirjale so nas sicer po noči kozaske patrulje, vendar nas niso zasledile in prespali smo celo noč srečno. Ob prvem svitu se odpravimo dalje za polkom. Ko dospemo v prvo vas ne daleč od našega prenočišča, zagledamo grozne učinke bojev med kozaki in našimi od prejšnjega večera. Seveda lačni in žejni smo pretekli vse koče in shrambe, a vendar brezuspešno. Končno zasledimo na nekem vozu, ki je ležal prevrtnjen zunaj vasi, sodeček črnega vina. To sem vam naredil veseli obraz in vzel sem takoj sodeček v svojo posest. Napili smo se ga počeno in skoro bi bili zopet zapeli znano: „Stoji, stoji Ljubljanca...“ Jezik se nam je razvnel in kramljali smo kakor bi bili doma na vajah. S časom se nas je že precej nabralo, posebno, ker smo s svojim veseljem obnašanjem vzbujali pozornost pri tovariših. Vendar nas je takoj minula dobra volja, ko so nas pozdravile svinčenke kakor iz neba. Vsak je bil takoj na varnem mestu; mene namreč tisti dan ravno ni veselilo, se kazati Rusom za tarčo. Iznenadil nas je zopet kozaske oddelke, ki pa se ni dalje brigal za nas. Korakali smo zopet dalje ne mene se za granate, ki smo jih bili že vajeni.

Tukaj naj omenim nekaj, kar sem videl v vasi N. Sredi vasi je stal križ. Mrtva trupla vojakov so ga obdajala in grozno je bilo gledati ta prizor. Križa se je oklepal vojak-junak, kakor bi hotel še v smrti pokazati, za kaj se je bojeval. Za njim je sledil drugi, ki pa ni moral več doseči svojega cilja, izdahnil je prej, roko je imel še stegnjeno, gotovo pa je prišel Jezus sam ter mu podal roko in ga spremljal tja, kjer zlasti sedanjí čas tliko hrabrih junakov najde odpočitek in večni mir.

Zopet smo morali dalje. Bili smo namreč v zelo nevarnem kraju. Pa, nismo se motili; prišli smo na malo višino in začeli je pokati. Ni bilo dolgo in granate so že padle blizu nas. Jaz s tovarišema jo krenem takoj na desno v gozd. Zgodilo se nam ni nič. Pol dneva sem hodil po gozdu v vednem strahu. Naenkrat pa strel, drugi in tretji, nato pa je bilo zopet vse tiho. Mi jo pobrišemo iz gozda čez travnik v neko vas, kjer je bil naš „trajni“. Ko smo se čutili varne, se ogledamo nazaj ter zapazimo tri kozake ob robu gozda. Ni bilo dolgo in pozdravile so jih svinčenke iz pušk naših vojakov, ki so bili postavljeni zunaj vasi v varost „trajna“.

V tej vasi sem naletel na vrečo suhorja (evibak) ter si ga pobesal v krušnjak, vendar tako neokretno, da sem vse izgubil med potom. Peljal sem se namreč potem na nekem vozu do postaje N. Iz memoj je bil tudi Poljak, ki pa je zapazil moj krušnjak ter ga med tem, ko sem jaz zadovoljno smrčal na vozu, temeljito preiskal in mu odvzel preobito zalogo. Ko sem se zbudil, sem se z veseljem spomnil na svojo zalogo, toda kako razočaranje! Se-le pozneje mi pove moj prijatelj nesrečno usodo, če namreč ni bil on prvi zračen, ne smem ga dobiti, ker je moj dobiti prijatelj, vendar pogledal bo, ko to čta, da tako uganem.

Na postaji so potem ranjence oddali in nam se je reklo: Naprej proti Lvovu!

Za danes končam, pozdravljam pa vse bralce „Slovenskega Gospodarja“.

Vojaški duhovnik.

Poročevalec „Slovenec“ je potoval po gališkem bojnem polju ter podal pristržno sliko o delovanju duhovnikov na bojiščih:

Po globoko izjednem žlebu smo se vrnili zopet navzdol na cesto, do nizkih kmečkih hiš in lop, spletenih iz vrbja med lesenim ograjem. Povsod na tleh so ležali celi kupi slame, v vsaki hiši, pred hišami in lopami, pa so ležali marodari, bolni in ranjeni vojaki. Približno 20 korakov je vihrala bela zastava z rudečim križem.

Bolnikov in ranjenih vidiš lahko tudi doma. Če jih pa vidiš tukaj, na bojnem ozemlju, je to nekaj čisto drugega. Da bi to popsal, ne najdem pravih besed. Človeški jezik odpove tu svojo službo.

Pred nekim gumnom leži vojak. Trudno se dviga, a ne more prav. Samo na kolena se je spravil. Tedaj mu zažare oči v lesku, kakor bi še enkrat zaplamenela luč, predlo ugasne.

Vojak je prav videl. Brez pomislekov, ki smo jih mi imeli, je stopil mož v sivem plašču, s črno suvano od spodaj, na dvorišče, ki so ga bili vsi zapustili. Bolnike spreleti novo življenje, novo upanje jih navda in glava za glavo se dvigne, utrjeno, težko in neokretno. Prav sodijo ti reveži: vojni duhovnik prihaja!

Mirno vzame stolo iz plašča ter jo dene čez rame. Ničesar ne čuje, le to vidimo, kako se pregibljuje ustnice. Ni trajalo dolgo. Ranjenec polži desnico

na prsi — levico ima zavezano — in duhovnik dvigne roko, da ga blagoslovi: absolvo te!

Tako od enega do drugega. Vsaki pa, nad komur se izgovori čarobni „absolvo“, se pomiri in po obrazu se mu razlije pokoj in blaženstvo. Glava se skloni pred božjo vsegamogočnostjo in luč oči začne ugašati pod močjo smrti. — Obrnil sem se v stran. Solza se mi je prikazala v oči. Toda takšnih dušnih pretresljev si ne želim nikdar več. Bil je žalosten, a nepopisno lep prizor!

Velikodušna žrtev duhovnika.

Nek vojaški kurat iz Vürzburga piše svojemu očetu: „Potem, ko sem bil navzoč pri tolikih operacijah, sem se danes sam vlegel na operacijsko mizo in sicer prostovoljno. Nekemu vojaku je granata razmesarila desno roko in mu zadala na levi rami globoko rano. Odrezali so mu dva prsta, tako, da se sedaj roka ugodno celi. Ali njegova rama bi se nikoli ne pozdravila, če mu ne bi položili na njo zdrave kože. Izjavil sem, da sem pripravljen, dati svojo kožo. Danes je bilo to izvršeno. Zdravniki so me hoteli omamiti, a jaz sem to odločno odklonil in čeravno me je bolelo, sem vendar dobro prestal. Z ostrimi nožmi so mi izrezali na desnem stegnu 15 kosčkov kože in s temi pokrili rano vojaka. Nato so oba dobro obvezali. Cela stvar je trajala približno pol ure...“

Matero.

Vojaka Fischelschweigerja, ki je služil pri 27. pešpolku, so Rusi težko ranjenega zajeli in prepeljali v bolnišnico v Kijev, kjer je umrl. V bolnišnici mu je stregla ruska usmiljenka, katere mati je sedaj pisala ranjenčevi materi naslednje pismo: Moram Vam sporočiti žalostno vest, da je Vaš sin Emil dne 28. septembra v vojaški bolnišnici v Kijevu mirno za večno zaspal. Dobil je hudo rano na nogi, katero so mu morali odrezati; toda zastrupila se je kri in vse je bilo zaman... Moja hčerka, ki pomaga v bolnišnici oskrbovati ranjence, je bila pri njem in mu je zvesto stregla do konca. Večkrat je z njo govoril o svoji materi. Tudi jaz sem ga obiskala, sedela sem pri njem, gladila sem mu lice, šepetaje sem ga tolažila — saj sem tudi mati in dva sina mi služita v ruski armadi. Dal se je sprevideti po vašem obredu, vedel pa ni, da se mu bliža zadnja ura. Le slabega se je počutil. Par ur pred svojo smrtjo mi je dejal: Zelo bom moral biti potrpečljiv, kajti trpljenje bo še dolgo. Obljubila sem mu, da Vam pišem in da Vam pošijam njegove pozdrave. Oči so se mu milo smehljale pri spominu na Vas in pristavil je: Tudi očeta, tudi sestre in brate mi pristržno pozdravite. — Umrl je brez muk. V bolnišnici smo ga imeli vsi radi. Moja hčerka ga bridko objokuje. Vaša žalost mora biti velika, ker ste izgubili tako dobrega in plemenitega sina. Tolaži naj Vas to, da so ga v zadnjih njegovih dnevih obdajale ljubezen in zvesta skrb. Za vse matero so sedaj težki časi. Ne čudite se, ako prejmete več dopisov z isto vsebino, napisala sem jih več, da pride eden tem s'gurnejše v Vaše roke. — Ruska mati. — Pismo je datirano z dne 28. septembra po starem štetju. Oj ve matero, kako ste si enake po širnem svetu! Kdo bo pisal enkrat zgodovino vaših src, vašega trpljenja, vaše ljubezni, vaših žrtv v tem strašnem boju?

Plemenito srce hrvaškega grofa.

„Hrvaška Obrana“ poroča: Plemenito srce in ljubezen do našega naroda je pokazal plemeniti hrvaški plemenitaš Rudolf grof Norman zlasti sedaj, ko narod najbolj trpi, ko najbolj potrebuje pomoči, a sočutje takega plemenitega dostojanstvenika je balzam za ranjeno in žalostno srce. Ob 8. uri je bila v Valpovu v cerkvi zadušnica za padlega junaka Ivana Vidušiča. Vsa grofova obitelj je bila navzoča. Ginjivo je bilo gledati plemenitega grofa, kako je molil iz molitvenika za pokoj duše svojega zvestega služabnika. Staršem padlega je za prvo pomoč podaril sto kron.

Še prejšnje popoldne je obiskal ranjence v bolnišnici in tudi hudo bolnega brata vojnega kurata veleč. g. Vidušiča. On sam pomaga bolnikom, jim povija rane in jih tolaži. S svojo soprogo je bil angel teh revežev.

Meči sinov nemškega cesarja.

Nemški cesar ima več sabelj, ker mora obleči večkrat različne uniforme. Cesarški principi pa imajo osebno v čislh meče, ki jim jih ob posebnih prilikah daruje njih cesarski oče in ki nosijo na cesarjev ukaz posebne napise. Cesarjevičeva sablja nosi napis: „Vsak čas za boj pripravljena za slavo države“. Sablja princa Eitel Friderika nosi prinčevo geslo: „Brez strahu in zvest“. Meč princa Oskarja nosi napis: „Zvesto in trdno“. Mornariška sablja princa Adalberta nosi na obeh straneh napisa: „S polnim parom naprej!“ in „Tvoja moč gre v domovini!“ Nemški cesar je s temi napisi obnovil staro, lepo srednjeveško navado, da se meči z napisi opremijo.

Nemške polkovne mačke.

„Neue Züricher Zeitung“ piše: O! uporabi psos v nemški armadi se je že veliko čulo, a ne še o uporabi mačk. A tudi mačke izposlujejo zelo važne naloge. V vsakem nemškem vojaškem skladišču se plazi, da lovi miši in podgane mačka, ki nosi okoli vratu trak s črkami: K. M. K. (Začetne črke nemških besedi: Kaiserliche Magazins-Katze — cesarska skladiščna mačka.) V vojaškem proračunu se proračuna za čuvajko moke in žita 2 marki mesečno. — Mačka se ne nahaja le v vsakem skladišču, marveč tudi v vsaki utrdbi.

Kako močan je polk.

V kolodvorski restavraciji v Hebu na Češkem je neki sitnež vprašal nekakega rezervista, kako močan da je njegov polk. Radovednežu je zasolil vrli rezervist prav krepko — zausnico in mu nato rekel: „Zdaj veste, kako močan da je posameznik; sedaj pa lahko izračunate sami, kako močan da je — celi polk!“

Najmlajši junak v armadi.

Sedanja vojna je dokazala čudeže junaštva in vsak dan čitamo poročila o mladih junakih. Izmed mladih junakov brez dvoma zasluži, da se omenja komaj 16letnega Aleksandra Horvata iz Saraspataka na Ogrskem, skoraj gotovo hrvaške krvi, kakor kaže njegovo ime. Ta mladenič, sin železniškega uradnika, se je priglasi z drugimi šolskimi tovariši v vojske. Njegove tovariše so odklonili, Horvata pa obdržali, potem, ko so tudi stariši dali privoljenje. Ko se je v par tednih izuril, je prišel v Srbijo, kasneje na Rusko in v Galicijo, koder se je tako odlikoval, da je postal četovodja. Pri Sabcu je bil ranjen, ali ko se mu je izboljšala rana, je že prošil, da naj ga pošljejo v linijo na severnem bojišču. Tam je bil od kozaka udarjen na glavo. V kratkem je okreval in zopet prošil, da ga dajo v linijo. Sedaj pa je bil težko ranjen. V Marmaros-Szigetu sta mu bila odstreljena 2 prsta, a voz mu je šel čez noge. Sedaj se zdravi v bolnici, je ljubljenec ranjencev in strežajev in ima edino željo, da bi se čim prej povrnil na bojišče.

„Res je krutost, prelivati človeško kri“, je pravil nekemu, ki je obiskal ranjence, „toda, ko se človek nahaja v toči krogel, postane trd, hladen in izgubi usmiljenje. Marsikak Srb in Rus je moral drago plačati, ker sem moral prvikrat v bolnišnico.“

„Jaz nič — ti nič.“

V kutnogorski vojaški bolnici leži težko ranjen učitelj Petran, kateremu so potem operacije morali prenesti komad kože z roke na drug kraj telesa. Na bojišču ga je kot ranjenca prvi obvezal neki Rus, ki je bil sam lahko ranjen. Izpočetka se je Petran nekoliko bal Rusa, da bi mu morda storil kaj žalega. Rus je opazil to in je dejal: „Jaz nič — ti nič. Jaz sem moral, ti si moral. Oba sva storila svojo dolžnost. Sedaj sva prijatelja.“ — In poljubil je učitelja ter ga naprosil, naj v spomin zamenja ž njim uro, kar se je tudi zgodilo.

Poročila, došla v sredo 11. nov. Avstrijsko-rusko bojišče.

Maribor, dne 11. novembra.

Z izhodni Galiciji in Bukovini se vršijo neprestani boji. Na ruski strani se nahajajo ostanki obeh armad, katerih ena je bila poražena na Ogrskem, druga pa pred Przemyslom. Ti boji so bili zato pomembni, ker so se Rusi skušali izogniti nevarnosti, da ne bi jih Avstriji obkolili. Rusi skušajo sedaj dobiti prosto umikalno pot v Rusijo. Pot čez Černovice—Novoselico je odrezana, prav tako pot proti Severu in severozhodu, kjer se med Przemyslom in Lvovom nahajajo avstrijske čete, ki so sledile Rusom od Przemysla. Tretja in edina možna umikalna črta je Chodorow—Tarnopol in tu tudi poskušajo Rusi svoje umikanje.

Na Rusko-Poljskem je avstrijski general Dankl s svojim premišljenim umikanjem speljal Ruse v popolnoma drugo smer, kakor so jo Rusi nameravali. Znano je, da na Rusko-Poljskem poveljuje levemu krilu avstrijsko-nemške armade general Hindenburg, desnemu krilu pa avstrijski general Dankl. Rusi so vsled svoje premoči prisilili združeno armado, da se je umaknila z vojne črte Varšava—Lvangorod. Ko so se Nemci in Avstriji začeli umikati, je ruska armada z vso silo pritiskala, naravnost proti zahodu. Njih cilj je bil, da avstrijsko-nemško armado pritisnejo na prusko ozemlje in jo tankaj prisilijo k odločilni bitki. General Dankl je spoznal to nakano in zato je začel med umikanjem napadati Ruse pri Radomu in Lisi-gori ter jih tako prisilil, da so prišli s svojo armado v južnozahodno stran. Tako je razbremenil Hindenburga, da ga niso Rusi z vso silo zasledovali, obvaroval je izhodno Prusijo pred ruskim upadom ter spravi Ruse tja, kamor jih je hotel imeti in kjer je za zopetno prodiranje vse pripravljeno.

Ruska sodba o naši armadi.

V „Kijevljaninu“ razpravlja poslanec v gosudarstveni dumi, A. Savenko, o vojnem položaju v Galiciji in pravi med drugim:

„Podcenjevanje avstrijske armade, kar je pri nas v Rusiji običajno, je docela neumestno. Govorilo se je, da bomo Avstrijce lahko potolkli — s „kapami“, v resnici pa se z največjo težavo borimo proti njim. Avstro-ogrsko armadno vodstvo stoji vrlo visoko, a tudi čete kažejo veliko vstrajnost in hrabrost. Vsi se spominjamo, kako čisto je nam naš generalni štab poročal o trdovratnih bojih v Galiciji, in znano je, da nam je zadal sovražnik težke izgube. Uradno je potrjeno, da je zmaga čisto visela v raznih bojih na eni niti. S takim sovražnikom je treba resno računati.“

Savenko opozarja na avstrijske naslake z bajoneti in pobija brezmiselna poročila „Ruskega Slo-

va“, ki piše o „uničenju sovražne armade“. Takšno podcenjevanje lahko rodi usodopolne posledice.

Se pred zavzetjem Lvova se je govorilo o končnem uničenju Avstrijcev, toda že par dni kasneje so naleteli Rusi pri Grodeku na silen odpor avstrijske armade, ki je celo prešla v ofenzivo (prodiranje) ter pritiskala s tako silo na vojsko generala Brusilova, da se je le-ta komaj vzdržala v defenzivi (brambi). Savenko je prepričan, da bodo avstrijske čete, ki so prodrle proti ruskemu levemu krilu, povzročile Rusom mnogo dela.

Turčija-Rusija-Francija- Anglija.

Maribor, dne 11. novembra.

Turčija nastopa sedaj proti Rusom in Angležem, Francozi na suhem ne pridejo v poštev. Le na Sredozemskem morju bodo francoske ladje z angleškimi zastopale skupno ob turški obali. Dosedaj so se vršili: 1. pomorski boji v Črnem morju, kjer je bilo turško brodovje zmagovito. Ruske ladje so zbežale v pristanišča in se do danes niso pokazale. 2. Boji na suhem proti Rusom so se začeli v Kavkazu. Pri prvih spopadih, ki so trajali 2 dni, bile so turške čete zmagovite ter so vkorakale v ruske postojanke. Ker ni verjetno, da bi imeli v Kavkazu Rusi in Turki že vse svoje, za to bojišče namenjene čete zbrane, imajo ti boji značaj začetnih spopadov. 3. Drugo turško bojišče na suhem bo Egipt, kjer nastopajo proti Angležem. Turška uradna poročila pravijo, da so njih čete dne 7. nov. prekorale le egiptovsko mejo.

Perzija še dosedaj ni stopila ob stran Turčije, kakor se je skrajno poročalo. Tudi o Afganistanu ni nič čuti, kakor se bo zadržal. Anglija je zaprosila Italijo, da prevzame varstvo čez Egipt. Toda Italija je odklonila, da bi šla po kostanj v žerjavico za Angleže.

Stotisoč Turkov pred Egiptom.

Haag, dne 8. novembra.

Lst. „Exchange Telegraph“ poroča, da je postavila Turčija na egiptovski mejo že 100.000 mož, med katerimi se nahaja tudi večje število Arabcev. Te čete se morajo preorati velike pustinje, ki so brez vode, preden pridejo pred Sueški prekop. Angleži pa imajo v Sueškem prekopu vojne ladje in mnogo svojih čet, ki bodo Turkom prehod čez Sueški prekop zelo otežkovale. — Lst. „Times“ pa je mnenja, da ima Turčija resen namen, se polastiti Egipta, kjer se prideluje mnogo riža in bombaževine. Radi tega bo treba, da Anglija nemudoma pošlje pred Sueški prekop vojaške čete iz Avstralije in Kanade.

Da Turki nameravajo resno napasti Egipt, dokazuje dejstvo, da se turške čete že nahajajo na veliki cesti proti mestu Akaba-Suez, ki je samo 120 km oddaljeno od Sueškega prekopa.

Radko Dimitriew proti Turkom.

Zasebna vest poroča, da je bivši bolgarski poslanik general Radko Dimitriew, ki je brezuspešno oblegal Przemysl, dobil vrhovno poveljstvo čez ruske čete, ki bodo nastopile proti Turkom.

Nemško-francosko bojišče

Maribor, dne 11. novembra.

Položaj na nemško-francoskem bojišču se od našega zadnjega poročila, kakor je posnet iz uradnih naznanil, ni mnogo izpremenil. Boji na zapadnem krilu ob francosko-belgijski meji se z vso srditostjo nadaljujejo. Posebno ljuti boji se vršijo okrog mest Ypern, Arras, Lille in Soissons, katera so vključ v nemški napadalni sili še vedno v francoskih rokah. Na ostali bojni črti trajajo boji z neizpremenjeno srditostjo dalje. Nekatera poročila pravijo, da se bo ta velika bitka v kratkem odločila.

Nova dedna postava.

Pred kratkim je izšla cesarska naredba, ki ureja dedno pravo času primerno in sicer:

1. Vdova, oziroma vdovec, ako je bila žena gospodarica na posestvu, ima, če ni oporoke, poleg umrlega otroka, eno četrtino dedščine.
2. Če ni otrok, dobe starši, oziroma njihovi potomci, eno polovico, drugo polovico vdova. Potemtakem ima vdova tisto stopnjo, kakor tast in tašča skupaj.
3. Če ni ne otrok, ne staršev in tudi njihovih potomcev (svakov in svakinj ter njihovih otrok) ne, pač pa stari oče in stara mati, potem dobita ta dva polovico, drugo polovico pa vdova. Kar bi pa imeli dobiti potomci starih staršev (strici, tete, bratranci, sestrične in njihovi otroci), dobi tudi vdova.
4. Če ni ne otrok, ne staršev, oziroma njihovih potomcev, ne starih staršev, dobi vdova celo premoženje.
5. Vdova ima kar naprej izključno pravico do vsega premakljivega blaga, ki spada k gospodinjstvu.
6. Oporoka mora poskrbeti za ženo, in sicer mora dobiti žena najmanj polovico tega, kar bi ji pripadlo, če bi ne bilo oporoke. Drugače ni veljavna. Mož sme izključiti svojo ženo iz oporoke samo, če je

žena po svoji krivdi ločena od njega, ali če je storila kaj takega, da bi se bil mogel sodnijsko ločiti od nje.

7. Vdova ima pravico, dokler se zopet ne omoži, do primerne oskrbe, v kolikor ni po svoji dedščini ali drugače preskrbljena. Če je kaj otrok, niso nič na škodi, ker so tako dolžni skrbeti za mater. Glede na druge sorodnike je pa prav, da se pred njimi poskrbi za to, da umrlega žena dobi, kar potrebuje, če se s tem tudi njihova dedščina izmanjša ali celo popolnoma izgubi.

Razne novice.

* **Duhovniške vesti.** Zupnijo Zalec v Savinjski dolini je dobil č. g. Anton Veternik, župnik na Dolu pri Hrastniku. — Č. g. kaplan Karol Malajner je predstavljen iz Smartna pri Velenju v Trbovlje.

* **Koncert v stolni cerkvi v Mariboru.** V četrtek, dne 19. novembra ob 8. uri zvečer priredi Cecilijino društvo stolne zupnije v mariborski stolnici dobrodelni koncert v spomin na padle junake avstrijsko-ogrsko armade. Ves prebitek je namenjen avstrijskemu Rudečemu križu. Proizvajale se bodo te-le skladbe: 1. Koncertna žalobna koračnica za veliki orkester, zložil E. Beran. 2. „Requiem“ za mešani zbor in veliki orkester zl. M. L. Cherubini. Obe skladbi imata veliko umetniško vrednost. Ker se gre za podporo ranjencev, je pričakovati obilne udeležbe. Cene so naslednje: sedeži v presbiteriju 2 K, stoli v cerkveni ladji 1 K 50 vin., sedeži v cerkvenih klopih 1 K, stojišča 50 vin. Vstopnice prodaja g. Jcs. Höfer v Solški ulici. Dobile se bodo vstopnice tudi pri blagajni pri cerkvenih vratih. Blagajna se otvori ob 8. uri zvečer. Začetek točno ob 8. uri.

* **Papež za avstrijske ujetnike.** Papež Benedikt XV. je pisal katoliškemu nadškofu dr. Dobrečiču v Baru (Črna Gora), da ujetnike priporoča njegovi posebni skrbi in brigi, pred vsem naj pomaga ranjenim in bolnim.

* **Proti obrekovalcem.** Iz Zavrha pri Sv. Rupertu v Slov. gor. se nam poroča: Martin Čeh, viničar na Kljunovščaku, je hotel po svoji volji izrabiti vojni čas proti našemu g. župniku. Zato je bil dne 6. novembra pri Sv. Lenartu obsojen na 3 tedne zapora, poostrenega z enkratnim trdim ležiščem na teden. — Pametnejše je napravila Julijana Grah v Sp. Volčini v enaki zadevi. Ona se je namreč rajši poravnala ter plačala 40 K za avstrijski Rudeči križ in stroške.

Kako so prišli trije Nemci v preiskavo! Po „Arbeiter-Zeitung“ od dne 2. novembra prinaša tržaška „Edinost“ sledečo uradno pregledano vest: Pred nekoliko časa so se vozili trije gospodje iz Velikoveca na Koroškem z vozom v Celovec: trgovec Kanduti, učitelj na meščanski šoli Strugger in višji respicijant finančne straže Lassnig. Pri mostu čez Krko so se ustavili, da popijejo čašo piva. Pivo pa jim ni dišalo in so je ponudili kočijažu. Toda tudi temu ni nikakor ugajalo in tako so se odpeljali, ne da bi se bili izstopili in ko so se pomudili kakih pet minut. Ali, koliko je bilo njihovo začudenje, ko sta se kmalu na to pojavila pred njimi dva orožniška stražmojstra in jih začela zasliševati radi — velizdaje! Strugger je baje dvignil čašo in vskliknil: „Živele Rusija!“, na kar da sta ona druga dva krepko trčila z njim. Tako je trčila z vso odločnostjo sestra gostilničarke ob mostu čez Krko. Vsprico znanega patrijotičnega mišljenja onih treh gospodov, ki so je v zadnji čas uveljavljali na uzoren način, in vsprico mnogih zaupnih in častnih mest gg. Struggerja in Kandutha je vzbudil ta dogodek v Velikovecu začetkoma veliko veselost. Ali stvar je bila grenkoresna. Vojaška sodnija v Gradcu je uvedla preiskavo, in le tudi oblastim znano patrijotično mišljenje je obvarovalo gospode pred aretacijo. Ob predstavi z ovadilko pred okrajno sodnijo v Velikovecu je prišla ta v zadrego. Vstrajala je sicer pri tem, da je slišala oni dve besedi, pripoznala pa je možnost, da je slabo slišala. Na podlagi te izpovedbe in še bolj pa na podlagi sijajnega izpričevala, ki je je dala politična oblast o obdolžencih, je vojaška sodnija vloženo ovadbo radi zločina po § 65 k. z. z dne 17. oktobra, zavrnila. Oni trije gospodje si pač dobro zapomni dogodek v gostilni pri mostu čez Krko. Pa tudi gospod, ki je vložil ovadbo, naj si zapomni, da zamore žensko besedičenje imeti hude posledice. Kar naenkrat so iz onih treh gospodov postali trije ruski častniki in ogleduhi. Ta bajka se je razširila po bliskovo v Celovec in je še celo tam našla vernih duš!

* **Odlikovanje.** Za hrabrost pred sovražnikom na severnem bojišču bil je dne 23. oktobra v ormoški bolnišnici s srebrno kolajno odlikovan vrl Slovenec četovodja 87. pešpolka g. Anton Polak, c. kr. nadpaznik finančne straže v Mariboru.

* **Odlikovan slovenski častnik.** Vojaški zasluži križec z vojnim okrasom je dobil stotnik domobranskega polka št. 1, Alojzij Serbec. Odlikovane je doma od Sv. Antona v Slov. gor.

* **Jareninski Slovenec postal poročnik.** Gosp. Ivan Supanič, slušatelj visoke kmetijske šole na Dunaju, je bil dne 1. novembra imenovan za poročnika pri 4. besanskem pešpolku. Gosp. Supanič je sin vrlega našega pristaša g. Supaniča v Vajgmu.

* **Slovenski domobranci — junaki.** S hrabrostno kolajno I. razreda so bili odlikovani naslednji slovenski domobranci (domobranski pešpolk št. 21): Narodnik Jožef Dernovšek, frajtar Jožef Vidar in pešec Franc Povše, dalje pešca-pijonirja Anton Praznik in